

BESLUT

2022-03-14 Dnr: 22/00209

SAKEN

Aktuellt, SVT2, 2022-01-20, inslag om hållbara energikällor inom EU; fråga om mediets särskilda genomslagskraft

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

INSLAGET

Inslaget handlade om hållbara energikällor inom EU och presenterades av nyhetsuppläsaren enligt följande.

Imorgon så ska EU:s medlemsländer ge sina besked om hur de anser att kolet och oljan ska ersättas. Från början så var tanken att kärnkraft och naturgas inte skulle få räknas som hållbara energikällor, men i ett nytt förslag från EU-kommissionen så klassas bägge nu som hållbara, och den linjen väntas också vinna när medlemsländerna ger sina besked. Men det här är en minst sagt omdebatterad och infekterad fråga. Österrike till exempel har hotat kommissionen med domstol, men i Ungern däremot, där ser man kommissionens linje som en seger.

Efter presentationen visades ett reportage från Ungern som inleddes med att en klimatkorrespondent sa följande.

Röken, den ligger tät här i dalgångarna här i nordöstra Ungern. Det är få som har råd med el, husen värms med ved. Vi ser faktiskt bitvis en misär som för tankarna till ett afrikanskt land.

Inslaget fortsatte med att klimatkorrespondenten pratade om den ungerska energipolitiken och bland annat intervjuades en bilmekaniker, en politisk analytiker och en klimataktivist.

ANMÄLAN

Anmälarna har sammanfattningsvis anført att klimatkorrespondentens uttalande om ”ett afrikanskt land” var kränkande, rasistiskt, fördomsfullt och generaliserande. Uttalandet spred en bild av Afrika som ett enda stort land snarare än den kontinent bestående av 54 olika länder med olika ekonomiska och sociala förutsättningar som det i själva verket är. Anmälarna har även anført att uttalandet var post-kolonialistiskt fördomsfullt och att det riskerar bidra till den stereotypa bilden av Afrika som en fattig region.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television AB (SVT) anser att inslaget överensstämmer med bestämmelsen om mediets särskilda genomslagskraft och anför i huvudsak följande.

Klimatkorrespondentens avsikt var att utifrån sin breda erfarenhet sammanfattande formulera sina intryck av situationen i nordöstra Ungern. Det var människor som levde i skjul utan vare sig el eller vatten. Situationen påminde korrespondenten om den misär som hon sett och skildrat i många fattiga länder på den afrikanska kontinenten.

När korrespondenten använde sig av uttrycket ”för tankarna till ett afrikanskt land” var det alltså för att på ett enkelt och kortfattat sätt beskriva det hon såg. Det var inget påstående om att det råder misär i alla länder i Afrika utan refererade, vilket framgick av sammanhanget, till fattiga områden. Det är väl känt att många länder på afrikanska kontinenten är långt fattigare och mer socioekonomiskt underutvecklade än de flesta länder i Europa, även om rika områden finns. Självklart fanns inget syfte att nedvärdera afrikanska länder med formuleringen.

SVT bedömde att formuleringen, så som en förenklad, beskrivande referens, i det aktuella sammanhanget inte skulle upplevas som nedlåtande eller kränkande. SVT beklagar att anmälarna har uppfattat uttalandet som fördomsfullt.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen (16 § i sändningstillståndet).

Bestämmelsen tillämpas bland annat när det gäller program eller inslag som kan uppfattas som diskriminerande. Det innebär enligt granskningsnämndens praxis att programföretaget inte får sända program eller inslag som är uppenbart kränkande mot människor med visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller sexuell läggning eller mot människor med olika former av funktionsnedsättningar eller sjukdomar.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden anser att klimatkorrespondentens jämförande beskrivning av levnadsförhållandena i nordvästra Ungern med ”ett afrikanskt land” gav en förenklad och generaliserande bild av länderna i Afrika. Enligt nämndens mening var dock det svepande uttalandet inte uppenbart kränkande. Inslaget strider därför inte mot bestämmelsen om hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft.

Detta beslut har fattats av Ulrik von Essen, Ulrika Hansson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg (skiljaktig), Erik Fichtelius och Sofia Olsson Olsén efter föredragning av David Claesson.

För granskningsnämnden

Ulrik von Essen

SKILJAKTIG MENING

Ledamoten Bo-Erik Gyberg är skiljaktig och anser att inslaget borde fällas. Han anser att bedömningen borde ha följande lydelse.

Granskningsnämnden anser att klimatkorrespondentens jämförande beskrivning av levnadsförhållandena i nordvästra Ungern med ”ett afrikanskt land” gav en förenklad och alltför generaliserande bild av länderna i Afrika. Nämnden anser att SVT genom korrespondentens uttalande inte har visat tillräcklig hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft. Inslaget strider därför mot den bestämmelsen.

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	ULRIK VON ESSEN
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_0540573cd9c8c4b72140432666a781a20c
DATUM & TID:	2022-03-14 09:00:22 +01:00

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2022-03-14 09:00:28 +01:00
Ref: 33243SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)